

УДК 336.228

В. В. Ткаченко,
доцент кафедри "Міжнародної економіки та підприємництва",
Національний університет державної податкової служби України

МІКРОІМІТАЦІЙНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ НА ЕКОНОМІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

У статті розглянута мікроімітаційна модель впливу системи оподаткування на економічні результати діяльності підприємств України.

The microimitating model of influence by the system of the taxation for economic results of activity of the enterprises of Ukraine is considered in this article.

Ключові слова: система оподаткування, податки, мікроімітаційне моделювання, економічні результати.

АКТУАЛЬНІСТЬ

Умови подолання фінансової кризи та прийняття Податкового кодексу вимагають проведення цілеспрямованих досліджень, які були б присвячені аналізу впливу системи оподаткування на економічні результати діяльності підприємств, саме тому виникає необхідність у розробці мікроімітаційної моделі, що дасть змогу оцінити вплив зміни ставок податків на економічні результати діяльності підприємств.

Мета статті розробити модель впливу податків у складі собівартості продукції та податку на додану вартість на основні показники роботи підприємства, що дасть змогу оцінити ефективність використання ресурсів підприємства.

ВИКЛАДЕННЯ ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

На сьогодні для вирішення завдань оптимізації функціонування систем, в тому числі економічних, застосовуються різні математичні методи: методи математичного програмування (лінійне, нелінійне, динамічне і стохастичне), сіткові методи планування і управління, аналітичні методи вирішення завдань функціонування складних економічних систем, які відносяться до теорії масового обслуговування. Проте реальні життєві ситуації, в яких існують, функціонують і розвиваються економічні системи, виявляються набагато складнішими, ніж це здається на початку дослідження. Експеримент, в тому числі науковий щодо економічної системи, як правило, неможливий або небажаний. Тому часто добре апробовані і надійні математичні моделі не є достатньо ефективними при вирішенні завдань оптимізації таких складних економічних систем, як підприємство. Особливе місце серед наявних економіко-математичних моделей займають імітаційні, однією з головних переваг якої є те, що саме імітаційні моделі дають можливість замінити експеримент комп'ютерною імітацією. Побудова імітаційних моделей дає можливість отримати результат рішення, достатньо близького до результатів експерименту [1, с. 139—140].

Реалізація імітаційної моделі впливу системи оподаткування на економічні результати діяльності підприємств дозволяє:

— вирахувати наближене значення зміни показників роботи підприємства;

— визначити допустиме податкове навантаження на окремо взяте підприємство за певних умов.

Як видно з рис. 1, модель складається з чотирьох блоків, а саме: дані підприємства; структура податків; розрахунок; результати імітації.

Для оцінки впливу системи оподаткування на економічні результати діяльності підприємства пропонується використовувати мікроімітаційну модель, яка полягає у розрахунку впливу системи оподаткування на основні економічні показники роботи підприємства, що дає можливість проводити аналіз: оборотних активів підприємства; матеріальних ресурсів підприємства; витрат підприємства; фінансового стану підприємства; фінансових результатів діяльності підприємства.

Дана мікроімітаційна модель, складається з чотирьох компонентів:

— надку це дані по податкових деклараціях, фінансових звітах тощо;

— економічних показників для цілей оподаткування, що надають можливість оцінювати вплив податкових змін;

— програми розрахунку впливу податків на економічні показники роботи підприємства, розрахунок відбувається за даними, які зазначені в податкових деклараціях, і за допомогою даних програм можливо розрахувати вплив податків відповідно при діючій системі оподаткування та альтернативній;

— представлення результатів, де відображається, скільки податків потрібно сплатити в умовах чинного законодавства та альтернативного; як змінюються основні економічні показники роботи підприємства від зміни розмірів ставок окремих податків.

Перший блок "Дані підприємств" є збором по вибраних підприємствах інформації, яка дає можливість розрахувати всі необхідні податкові зобов'язання підприємств. У першу чергу, до таких даних належать податкові декларації, баланс, звіт про фінансові результати, звіти в інші органи державної влади, дані про вартість нерухомості, дані про випуск продукції тощо. Мікроімітаційна модель впливу системи оподаткування на економічні результати діяльності підприємств зображено на рис. 1.

Другий блок "Структура податків" становить можливість вибору параметрів тих чи інших податків або їх складових елементів, а також вибір економічних показників роботи підприємства, згідно з якими і буде визначатись вплив системи оподаткування на господарську діяльність підприємств. Дана модель дає можливість визначити вплив таких основних податків, як: податок на прибуток підприємств, податок на додану вартість та податків у складі собівартості продукції. Основні економічні показники, які характеризують ефективність роботи підприємства щодо цілей оподаткування, повинні надавати можливість аналізу: оборотних активів підприємства; матеріальних ресурсів підприємства; витрат підприємства; фінансового стану підприємства; фінансових результатів діяльності підприємства.

Третій блок "Розрахунок" становить певну програму, яка надає можливість за наявних даних розрахувати податкові зобов'язання з кожного підприємства. Закладаючи у модель різні формули розрахунку, які відображали б зміни у податковій сфері на економічні результати діяльності підприємства, стає можливим розраховувати будь-які податкові зміни. Якщо в модель ввести дані про реакцію підприємства на ті чи інші зміни у податковій сфері, то модель перетворюється із статичної на динамічну. Оскільки в нашій країні практично відсутні дослідження та бази даних щодо впливу на поведінку підприємств системи оподаткування, то побудова подібної моделі в масштабах України можлива за умови, що результати будуть залежати від припущень щодо реакції підприємств на зміни у податковій сфері. Дана модель може бути побудована лише після того, як в країні накопичаться значні масиви даних про поведінку платників податку за тривалий період часу.

Слід зазначити, у даній статті пропонується проста статична мікроімітаційна модель, яка будується на припущенні, що ціна продажу товарів не змінюється незалежно від кількості витрат підприємства. Тобто якщо підвищується собівартість продукції, то у підприємства знижується прибуток. Тому якщо зі збільшенням собівартості, збільшувати ціну продажу, залишаючи таким чином прибуток незмінним, то це призводить до збільшення виручки і звідси до штучного підвищення ефективності показників використання основних фондів.

Вплив податків у собівартості продукції на показники ефективності використання основних фондів визначається за допомогою наступних формул:

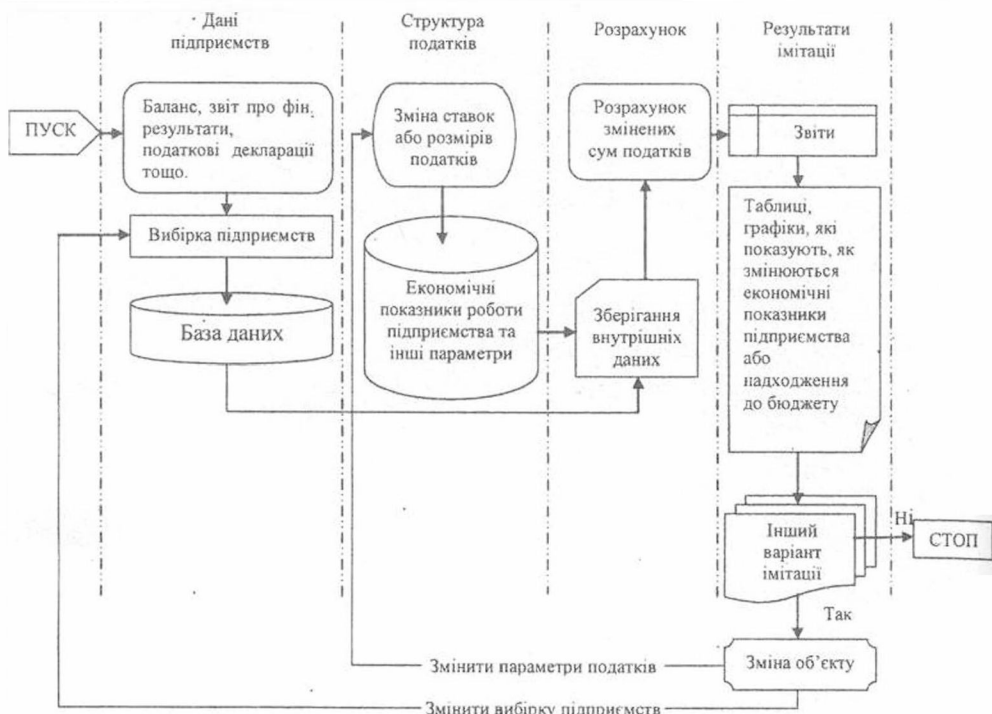

Рис. 1 Мікроімітаційна модель впливу системи оподаткування на економічні результати діяльності підприємств*

* Джерело: складено за даними [2, с. 213].

$$\Phi_s = \frac{ВП}{В_{ср}} = \frac{Св_1 + П_{св} + Приб}{В_{ср}} \quad (1);$$

$$\Phi_w = \frac{В_{ср}}{ВП} = \frac{В_{ср}}{Св_1 + П_{св} + Приб} \quad (2);$$

де Φ_s — фондовіддача;

Φ_w — фондомісткість;

ВП — обсяг випущеної (реалізованої) продукції за рік;

$В_{ср}$ — середня вартість основних фондів;

$Св_1$ — собівартість без врахування податків у собівартості;

$П_{св}$ — податки у складі собівартості;

Приб — валовий прибуток підприємства.

Вплив податків у собівартості продукції на показники використання матеріальних ресурсів визначається за допомогою наступних формул:

$$K_{об} = \frac{Св_1 + П_{св}}{З_{ср}} \quad (3);$$

$$K_{св} = \frac{З_{ср}}{Св_1 + П_{св}} \quad (4);$$

де $K_{об}$ — коефіцієнт оборотності виробничих засобів;

$K_{св}$ — коефіцієнт закріплення виробничих запасів;

$Св_1$ — собівартість продукції за мінусом податків у собівартості;

$П_{св}$ — податки у складі собівартості;

$З_{ср}$ — середня вартість запасів.

При розрахунку планових (отриманих в результаті імітації) показників слід зазначити, що при побудові моделі впливу податків на економічні результати діяльності підприємства робиться припущення, що при зміні податків змінюються такі показники, як: прибуток, собівартість, матеріальні затрати, але ціни на продукцію підприємства не змінюються. Це, в свою чергу, призве-

де до зміни розміру власного капіталу шляхом зміни нерозподіленого прибутку (збитку). Тому зміна нерозподіленого прибутку (ряд. 350 балансу, форма № 1) і звідси власний капітал (ряд. 380 балансу, форма № 1) під впливом зміни податків у собівартості будуть змінюватись наступним чином:

$$B_k' = B_k + \Delta\Pi\chi' \quad (5);$$

або

$$B_k' = B_k + (\text{ЧД} - C_{\text{в}}' - \Pi\text{пр}') - (\text{ЧД} - C_{\text{в}} - \Pi\text{пр}) \quad (6),$$

де B_k — власний капітал, ряд. 380 балансу, форма № 1;

B_k' — скоригований власний капітал, з врахуванням зміни податків у собівартості;

$\Delta\Pi\chi'$ — чистий прибуток підприємства з врахуванням зміни податків;

ЧД — чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, ряд. 035, форма № 2;

$C_{\text{в}}$ — собівартість продукції за звітний період;

$C_{\text{в}}'$ — собівартість продукції, скоригована на суму податків у складі собівартості;

$\Pi\text{пр}$ — податок на прибуток за звітний період (по декларації);

$\Pi\text{пр}'$ — скоригований податок на прибуток.

Собівартість, скоригована на суму податків у собівартості розраховується за формулою:

$$C_{\text{в}}' = M_z + A + 3\pi + \text{ВПФ} + \text{Псв}' \quad (7),$$

де M_z — матеріальні затрати, ряд. 230, форма № 2;

A — амортизаційні відрахування, ряд. 260, форма № 2;

3π — заробітна плата, ряд. 240, форма № 2;

ВПФ — відрахування в позабюджетні фонди, ряд. 250, форма № 2;

$\text{Псв}'$ — податки у складі собівартості продукції (можуть бути збільшені або зменшені).

Скоригований податок на прибуток розраховується за формулою:

$$\Pi\text{пр}' = (BД - BВ') \times C_{\text{м.пр}} \quad (8);$$

$$BВ' = BВ + \Delta\Pi\text{св} \quad (9),$$

де $BД$ — валові доходи;

$BВ'$ — валові витрати, які розраховуються згідно статті 134.1.1 Податкового кодексу України [3] із врахуванням приросту податків у собівартості;

$C_{\text{м.пр}}$ — ставка податку на прибуток підприємств;

$BВ$ — валові витрати, які розраховуються згідно статті 134.1.1 Податкового кодексу України;

$\Delta\Pi\text{св}$ — приріст податків у собівартості за рахунок їх збільшення або зменшення.

У результаті зміни власного капіталу, наприклад, в меншу сторону, у підприємства виникають фінансові труднощі, а саме: збільшується кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги та поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом. Розрахунок скоригованих кредиторських заборгованостей за товари, роботи, послуги ($Kp_{\text{с}}'$) та поточних зобов'язань за розрахунком з бюджетом ($\Pi\text{з}_{\text{с}}'$) проводиться за формулами:

$$Kp_{\text{с}}' = Kp_{\text{с}} + \Delta\Pi\chi' \quad (10);$$

$$\Pi\text{з}_{\text{с}}' = \Pi\text{з}_{\text{с}} + \Delta\Pi\chi' \quad (11),$$

де $Kp_{\text{с}}$ — кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, ряд. 530 балансу, форма № 1;

$\Pi\text{з}_{\text{с}}$ — поточні зобов'язання за розрахунком з бю-

джетом, ряд. 550 балансу, форма № 1;

Вплив зміни податків у собівартості продукції на власний капітал підприємства можна представити у вигляді загальної багатofакторної моделі наступним чином:

$$B_k' = B_k + \left[\text{ЧД} - (M_z + A + 3\pi + \text{ВПФ} + \text{Псв}') - \right. \\ \left. - [BД - (BВ + \Delta\Pi\text{св})] \times \frac{C_{\text{м.пр}}}{100} \right] - (\text{ЧД} - C_{\text{в}} - \Pi\text{пр}) \quad (12).$$

Зменшення нерозподіленого прибутку призводить до того, що у підприємства залишається менше коштів на розвиток підприємства, що, в свою чергу, може призвести до збільшення поточних зобов'язань. Зміна поточних зобов'язань під впливом зміни податків у собівартості можна розрахувати так само, як і вплив зміни податків у собівартості продукції на власний капітал підприємства, з тією різницею, що замість власного капіталу у формулу 5 слід підставити кредиторську заборгованість за товари, роботи і послуги, а потім поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом у відповідних пропорціях і знайти різницю, наприклад, між кредиторською заборгованістю за роботи, товари, послуги і приростом прибутку.

Слід пояснити, що при зміні податків у собівартості продукції підприємство отримує менше прибутку, але якщо воно продовжує працювати при сталих інших показниках роботи підприємства (виручка, матеріальні затрати, ціни на продукцію тощо), то через певний проміжок часу може опинитись в ситуації, коли воно не зможе розраховуватись по своїм фінансовим зобов'язанням, тобто буде зростати його кредиторська заборгованість. У балансі це буде відображатись на кредиторській заборгованості за товари роботи і послуги (ряд. 530 балансу, форма № 1) та на поточних зобов'язаннях за розрахунками з бюджетом (ряд. 550 балансу, форма № 1).

У якому розмірі або співвідношенні буде зростати заборгованість з кредиторами та бюджетом — визначити важко, оскільки кожне підприємство має свою специфіку діяльності, різний розмір заборгованості, різні умови розрахунку зі своїми кредиторами, тому в даній роботі пропонується 3/4 заборгованості відносити на ряд. 530 балансу, форма № 1, а 1/4 на ряд. 550 балансу, форма № 1. Це пояснюється тим, що, перше, підприємство платить податки за рахунок собівартості продукції щоквартально, тому і 3/4 означає, що три квартали поспіль накопичується кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги. По-друге, іншу частину заборгованості (1/4) слід віднести на розрахунки з бюджетом, це пов'язано зі специфікою ведення бухгалтерського обліку, оскільки у вітчизняній практиці податки за рахунок собівартості за четвертий квартал сплачуються у першому кварталі наступного року, тому, як правило, і виникає заборгованість перед бюджетом, яка відображується у ряд. 550 балансу, форма № 1.

Розрахунок скоригованої кредиторської заборгованості за роботи, товари, послуги проводиться за формулою:

$$Kp'_{\text{с}} = Kp_{\text{с}} -$$

$$\frac{[UL - (M_3 + A + 3П + ВПФ + Псв) - [ВД - (ВН + \Delta Псв)] \times \frac{Cm_{\text{пдв}}}{100}] - (UL - Cв - Ппр)}{12} \times t_{\text{с}} \quad (13),$$

де $t_{\text{с}}$ — кількість місяців, протягом яких виникла кредиторська заборгованість при підвищенні податків у складі собівартості продукції.

Розрахунок скоригованих поточних зобов'язань за розрахунками з бюджетом за роботи, товари, послуги проводиться за формулою:

$$П'_{\text{с}} = П_{\text{с}} -$$

$$\frac{[UL - (M_3 + A + 3П + ВПФ + Псв) - [ВД - (ВН + \Delta Псв)] \times \frac{Cm_{\text{пдв}}}{100}] - (UL - Cв - Ппр)}{12} \quad (14).$$

Вплив зміни валової рентабельності продукції за рахунок податків у собівартості визначається за допомогою факторної моделі, яка має вигляд:

$$R_{\text{впр}} = \frac{UL - Cв + П_{\text{с}}}{UL} \quad (15).$$

Формула розрахунку скоригованого чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (ВП) при зміні ставки ПДВ має наступний вигляд:

$$ВП' = ВП_{\text{пдв}} - \frac{ВП_{\text{пдв}} \times Cm'_{\text{пдв}}}{100 + Cm'_{\text{пдв}}} \quad (16),$$

де $ВП_{\text{пдв}}$ — дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт та послуг за звітний період (ряд. 010, форма №2), грн;

$Cm'_{\text{пдв}}$ — змінена ставка податку на додану вартість.

Вплив ПДВ на показники ефективності використання основних фондів визначається за допомогою наступних формул:

$$\Phi_{\text{с}} = \frac{ВП'}{B_{\text{ср}}} = \frac{ВП_{\text{пдв}} - \frac{ВП_{\text{пдв}} \times Cm'_{\text{пдв}}}{100 + Cm'_{\text{пдв}}}}{B_{\text{ср}}} \quad (17);$$

$$\Phi_{\text{м}} = \frac{B_{\text{ср}}}{ВП'} = \frac{B_{\text{ср}}}{ВП_{\text{пдв}} - \frac{ВП_{\text{пдв}} \times Cm'_{\text{пдв}}}{100 + Cm'_{\text{пдв}}}} \quad (18),$$

де $\Phi_{\text{с}}$ — фондовіддача;

$\Phi_{\text{м}}$ — фондомісткість;

$B_{\text{ср}}$ — середня вартість основних фондів.

У даній моделі впливу ПДВ на економічні результати діяльності підприємства слід зазначити зміни, які відбуваються в бухгалтерській звітності, зокрема у балансі.

Так, наприклад, при зменшенні ставки ПДВ, за умови незмінних цін у підприємства, з'являться вільні кошти у вигляді прибутку, якими воно може вільно розпоряджатись. Оскільки кожне підприємство в залежності від виду діяльності, розміру прибутку, розміру виручки може їх витратити по-різному, що важко передбачити і відобразити у моделі, то в даному випадку ці звільнені кошти (приріст прибутку) в результаті зниження ставки ПДВ відображаються у 230 рядку балансу, форма № 1.

Також в даній моделі передбачено, що зменшення ставки ПДВ при незмінних цінах призведе до збільшення ціни без ПДВ і таким чином подорожчання для підприємства товарів і послуг, які воно купує для забезпечення власної господарської діяльності. Отже,

збільшаться матеріальні затрати (ряд. 230, форма №2), що призведе до збільшення собівартості продукції. Тому необхідно скоригувати матеріальні затрати підприємства від зміни ставки ПДВ.

Скориговані матеріальні затрати від зміни ставки ПДВ визначаються за формулою:

$$M_3' = M_3 \times \frac{100 + Cm_{\text{пдв}}}{100 + Cm'_{\text{пдв}}} \quad (19),$$

де M_3 — скориговані матеріальні затрати при змінній ставці ПДВ, грн;

M_3 — матеріальні затрати (ряд. 230, форма №2), грн;

$Cm_{\text{пдв}}$ — діюча ставка ПДВ (20%);

$Cm'_{\text{пдв}}$ — змінена ставка ПДВ.

Слід також зазначити, що коригування всіх витрат підприємства від зменшення ставки ПДВ при купівлі товарів, робіт, послуг — це доволі складна процедура, і не кожне підприємство може надати потрібні дані для необхідних розрахунків. Однак слід для більш повного відображення впливу на результати діяльності підприємства провести коригування виробничих запасів (ряд 100 балансу, форма №1). Для більш повного відображення реального стану речей на підприємстві після зміни ставки ПДВ пропонується розраховувати скориговані виробничі запаси ($З'_{\text{впр}}$) за формулою:

$$З'_{\text{впр}} = З_{\text{впр}} + \Delta M_3\% \quad (20);$$

або

$$З'_{\text{впр}} = З_{\text{впр}} \times \frac{100 + Cm_{\text{пдв}}}{100 + Cm'_{\text{пдв}}} \quad (21),$$

де $\Delta M_3\%$ — відсоток приросту матеріальних затрат під впливом зміни податків;

$З_{\text{впр}}$ — виробничі запаси на кінець року (ряд 100 балансу, форма №1), грн.

Дані розрахунків свідчать про те, що при збільшенні матеріальних затрат збільшується вартість залишків виробничих запасів. Підвищення вартості запасів у даному випадку пропорційне відсотку приросту матеріальних затрат на виробництво продукції. Слід зазначити, що розрахунки приросту виробничих запасів мають приблизну точність. Але навіть такі розрахунки кращі, ніж повна їх відсутність при визначенні впливу податків на економічні результати діяльності підприємств.

Вплив ПДВ на показники використання матеріальних ресурсів визначається за допомогою наступних формул:

$$K_{\text{об}} = \frac{Cв'_{\text{пдв}}}{З_{\text{ср}}} = \frac{M_3 \times \frac{100 + Cm_{\text{пдв}}}{100 + Cm'_{\text{пдв}}} + A + 3П + ВПФ}{З_{\text{ср}}} \quad (22);$$

$$K_{\text{з}} = \frac{З_{\text{ср}}}{Cв'_{\text{пдв}}} = \frac{З_{\text{ср}}}{M_3 \times \frac{100 + Cm_{\text{пдв}}}{100 + Cm'_{\text{пдв}}} + A + 3П + ВПФ} \quad (23),$$

де $K_{\text{об}}$ — коефіцієнт оборотності виробничих запасів;

$K_{\text{з}}$ — коефіцієнт закріплення виробничих запасів;

$Cв'_{\text{пдв}}$ — скоригована собівартість продукції під впливом зміни ставки ПДВ;

$З_{\text{ср}}$ — середня вартість запасів.

Зміна нерозподіленого прибутку (ряд. 350 балан-

су, форма №1) і звідси власний капітал (ряд. 380 балансу, форма №1) під впливом зміни ставки ПДВ буде змінюватись наступним чином:

$$B_k' = B_k + \Delta\Pi\varphi' \quad (24);$$

або

$$B_k' = B_k + ВП_{\text{пдв}} \times \frac{100}{100 + C m'_{\text{пдв}}} + M_3 - M_3' - \\ - ЧД + (ВД - ВВ) \times \frac{C m_{\text{пдв}}}{100} \times \frac{C m'_{\text{пдв}} - C m_{\text{пдв}}}{100 + C m'_{\text{пдв}}} \quad (25),$$

де B_k — власний капітал, ряд. 380 балансу, форма №1;

B_k' — скоригований власний капітал, з врахуванням зміни податків у собівартості;

$\Delta\Pi\varphi'$ — приріст чистого прибутку підприємства з врахуванням зміни податків;

$ЧД$ — чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, ряд. 035, форма №2;

M_3 — матеріальні затрати, ряд. 230, форма №2;

M_3' — скориговані матеріальні затрати, при зміні ставки ПДВ, грн;

$ВД$ — валові доходи;

$C m_{\text{пдв}}$ — ставка податку на прибуток підприємств;

$ВВ$ — валові витрати, які розраховуються згідно статті 134.1.1 Податкового кодексу України.

За рахунок збільшення прибутку на підприємстві можуть зменшитись його поточні зобов'язання. Для проведення аналізу впливу зміни ставки ПДВ на фінансовий стан підприємства необхідно також зазначити, що якщо змінюється вартість виробничих запасів, як це було показано вище, то таким чином повинна зменшитись сума грошових коштів (ряд.230 балансу, форма №1), але якщо на підприємстві відсутні грошові кошти на момент складання балансу і ряд.230 балансу, форма №1 дорівнює нулю, то тоді необхідно збільшити суму поточних зобов'язань (ряд.530 балансу, форма №1) на відповідну суму збільшення виробничих запасів.

Вплив зміни залової рентабельності продукції за рахунок зміни ставки ПДВ визначається за допомогою факторної моделі виведеної з формул 19 та 25, яка має вигляд:

$$R_{\text{факт. ПДВ}} = 100 - \frac{C_{\text{в}} \times (100 + C m'_{\text{пдв}})}{ВП_{\text{пдв}}} \quad (26).$$

ВИСНОВКИ

Таким чином, розроблена мікроімітаційна модель впливу податків на економічні результати діяльності підприємства, внаслідок якої виявлено основні економічні показники, які зазнають змін в результаті зміни розмірів податків. За допомогою даної моделі можливо визначити вплив податків на економічні показники роботи підприємства, які характеризуються аналізом необоротних активів підприємства (фондовіддача, фондомісткість, коефіцієнт придатності, коефіцієнт зношеності); аналізом матеріальних ресурсів підприємства (коефіцієнт оборотності виробничих запасів, коефіцієнт закріплення виробничих запасів, тривалість обороту виробничих запасів, матеріаловіддача, матеріаломісткість продукції); аналізом витрат підприємства (операційні витрати, інші операційні витрати тощо); аналізом фінансового стану підприємства (коефіцієнт обо-

ротності запасів, коефіцієнт оборотності активів, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнт фінансового левелювання тощо); аналізом фінансових результатів діяльності підприємства (валова рентабельність продукції, операційна рентабельність продукції, рентабельність діяльності тощо).

Така мікроімітаційна модель добре підходить як засіб оцінки очікуваних надходжень доходів у бюджет. Використовуючи дані макrorівня, тобто дані по підприємствах, модель показує, як вплине прийняття того чи іншого рішення в сфері податкового законодавства на підприємства. Дана модель надає певні можливості:

— отримати оцінки очікуваних податкових надходжень з різних видів діяльності підприємств;

— за допомогою моделі можливо змоделювати вплив зміни податкового законодавства на економічні результати роботи підприємства;

— дозволяє отримати дані щодо зменшення надходжень до бюджету від зміни умов оподаткування підприємств;

— дозволяє встановити залежність та вплив одних податків на інші;

— дозволяє аналізувати вплив податкових змін на макроекономічні показники економіки.

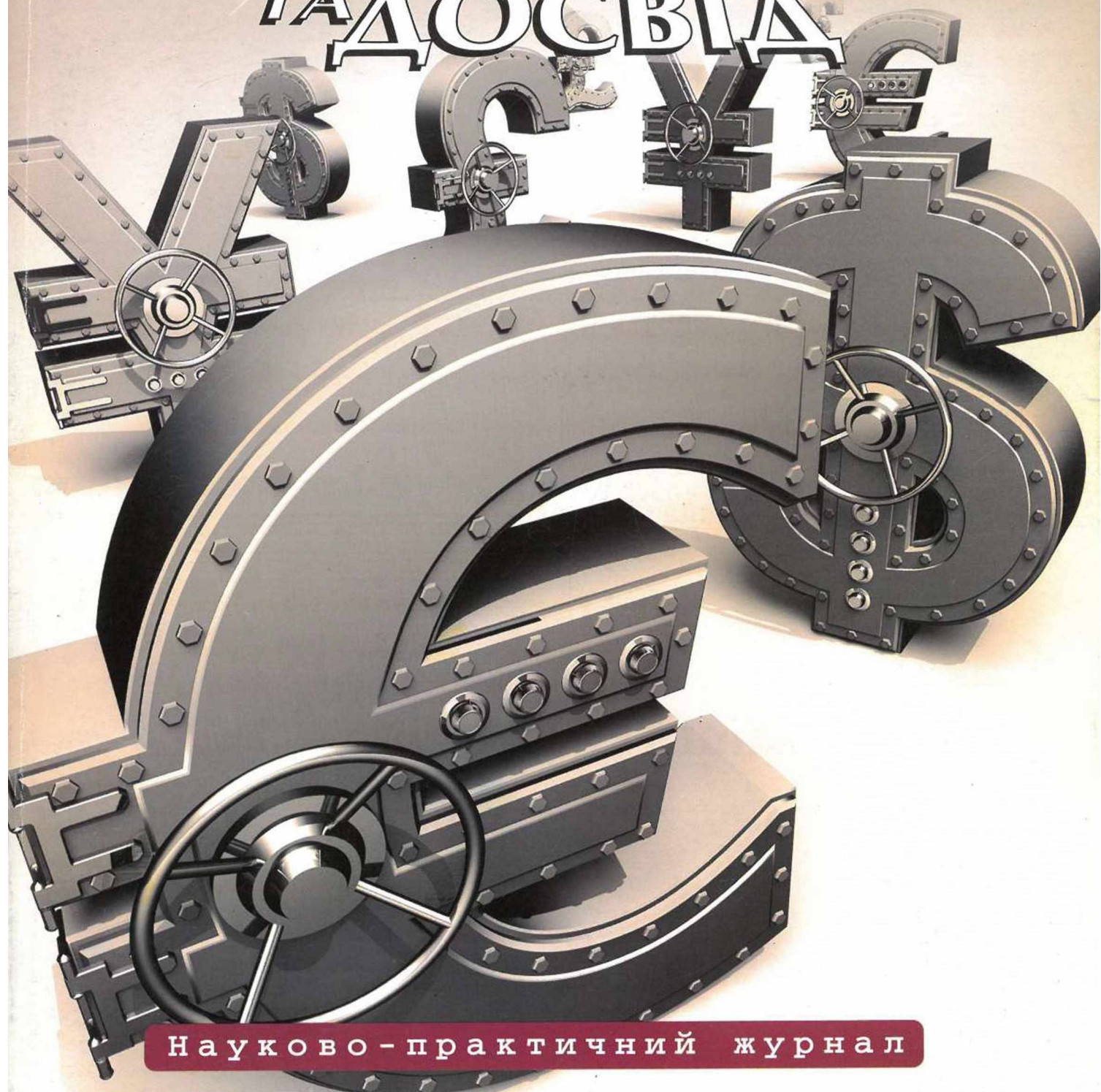
Література:

1. Костина Н. И. Финансовое прогнозирование в экономических системах: учеб. пособие для вузов / Н. И. Костина, А. А. Алексеев. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. — 285 с.
2. Введение в эконсмико-математические модели налогообложения: учеб. пособие / [под ред. Д. Г. Черника]. — М.: Финансы и статистика, 2000. — 256 с.
3. Податковий кодекс України: чинне законодавство станом на 10 грудня 2010 року: [Відповідає офіц. текстові]. — К.: Алерта; Центр учбової літератури, 2011. — 488 с.
4. Баканов М.И., Шеремет А.Д. Теория эконсмиического анализа: учебник. — 4-е изд., доп. и перераб. — М.: Финансы и статистика, 2000. — 416 с.
5. Наказ, від 23.02.1998 № 22, "Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій", Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1036.155.0>
6. Бочкарева Татьяна Афанасьевна. Анализ финансового состояния / Хабаровская гос. академия экономики и права. Кафедра аудита и экономического анализа. — Хабаровск: РИЦ ХГАЭП, 2001. — 116 с.
7. Наказ, Положення від 26.01.2001 № 49/121 "Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації", затверджений наказом Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0121-01&p=1275545193377909>
8. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз: підручник / За ред. проф. А.Г. Загороднього. — 3-тє вид., переоб. і доп. — К.: Знання, 2008. — 487 с.

Стаття надійшла до редакції 01.12.2011 р.

ІНВЕСТИЦІЇ.

ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

Науково-практичний журнал

№24 грудень 2011

Головний редактор:

Клименко А. П.,
ректор Чорноморського державного
університету імені Петра Могили, д.т.н.,
професор, Заслужений діяч науки і техніки
України, Президент Асоціації університетів
України

Заступники головного редактора:

Федоренко В. Г.,
д.е.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки
України, академік УАН, завідувач кафедри теоре-
тичної та прикладної економіки ІПК ДСЗУ
Корецький М. Х.,
д.держ.упр., професор, Заслужений діяч науки і
техніки України

Відповідальний секретар:
Кучеренко Г. Б.

Члени редакційної колегії:

Антонова А. В., д.держ.упр., доцент, професор
кафедри Чорноморського державного університету
імені Петра Могили
Бакуменко В. Д., д.держ.упр., професор, проректор
з наукової роботи Академії муніципального управ-
ління
Бистряков І. К., д.е.н., професор, завідувач відділу
ДУ «Інститут економіки природокористування та
сталого розвитку НАН України»
Бутко М. П., д.е.н., професор, завідувач кафедри
Чернігівського державного технологічного універ-
ситету
Горлачук В. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри
Чорноморського державного університету імені
Петра Могили
Гречан А. П., д.е.н., професор, завідувач кафедри
Київського національного університету технологій
та дизайну
Груба Г. І., д.держ.упр., доцент, професор кафедри
Чорноморського державного університету імені
Петра Могили
Даций Н. В., д.держ.упр., доцент, професор
кафедри Академії муніципального управління
Даций О. І., д.е.н., професор, завідувач кафедри
Академії муніципального управління
Денисенко М. П., д.е.н., професор, професор ка-
федри Київського національного університету тех-
нологій та дизайну
Ємельянов В. М., к.т.н., доцент, проректор-
директор Інституту державного управління
Чорноморського державного університету імені
Петра Могили
Кальниш Ю. Г., д.держ.упр., с.н.с., завідувач кафе-
дри Чорноморського державного університету імені
Петра Могили
Кузьменко О. Б., д.е.н., професор, заступник
декана Чорноморського державного університету
імені Петра Могили
Мартиненко В. Ф., д.держ.упр., доцент, професор
кафедри НАДУ при Президентові України
Пісьмаченко А. М., д.держ.упр., професор,
завідувач кафедри Академії митної служби
України;
Плакід В. Т., д.держ.упр., доцент, професор ка-
федри Чорноморського державного університету
імені Петра Могили
Плеханов Д. О., д.держ.упр., доцент, завідувач
кафедри Чорноморського державного університету
імені Петра Могили
Савченко О. Ф., д.е.н., професор, професор
кафедри Полтавського університету економіки та
торгівлі
Сиченко В. В., д.держ.упр., доцент, завідувач
кафедри Дніпропетровського державного
аграрного університету
Шайрай В. О., д.держ.упр., професор, професор
кафедри Академії праці та соціальних відносин

ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 24 грудень 2011 р.

Журнал засновано у січні 2002 року.
Виходить 2 рази на місяць.

*Журнал включено до переліку наукових фахових
видань України, в яких можуть публікуватися
результати дисертаційних робіт на здобуття
наукових ступенів доктора і кандидата наук з
ЕКОНОМІКИ*

(постанова президії ВАК України № 1-05/2
від 27.05.2009 р.),

ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

(постанова президії ВАК України № 1-05/2
від 27.05.2009 р.)

Свідоцтво КВ № 17597-6447ПР від 29.03.2011 року
Передплатний індекс: 23892

Адреса редакції:

м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Поштова адреса:

04112, м. Київ, а/с 61

Телефон: (044) 223-26-28, 537-14-33

Факс: (044) 458-10-73

E-mail: economy_2008@ukr.net

www.investplan.com.ua

Засновники:

**Чорноморський державний університет імені
Петра Могили,
ТОВ "ДКС Центр"**

Видавець:

ТОВ "ДКС Центр"

Відділ інформації

Стаднік С. Б.

Відділ реклами

Чурсіна А. М.

Коректор

Шестерикова О. В.

Комп'ютерна верстка

Полулященко А. В.

Технічне забезпечення

Ромашко Р. В.

Передрукування дозволяється лише за згодою редакції.
Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори.
Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
За зміст та достовірність реклами несе відповідальність
рекламодавець.

Рекомендовано до друку Вченою Радою Чорноморського
державного університету імені Петра Могили 21.12.11 р.
Підписано до друку 21.12.11 р.

Формат 60х84 1/8, Ум. друк. арк. 26,9.

Наклад — 1000 прим.

Папір крейдований, друк офсетний.

Замовлення № 2112/2.

Віддруковано у ТОВ «ДКС центр»

м. Київ, пров. Куренівський, 17

Тел. (044) 537-14-34

ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 24 грудень 2011 р.

У НОМЕРІ:

Економічна наука

Гончаренко О. В.

Економічна сутність інновацій та джерела їх формування 4

Гіхраманов Вюгаф Рашид оглы

Управление инновационными процессами в производственной сфере 7

Мігус І. П., Липтєв С. М.

Основні напрями забезпечення економічної безпеки акціонерного товариства при організації випуску та публічного розміщення акцій 10

Сабелко Т. В.

Структура елементів банківської системи та їх взаємозв'язок 16

Стояненко І. В., Комафиста О. І.

Досвід державного регулювання інвестиційних процесів у розвинутих країнах та перспективи його використання в економіці України 20

Литовченко М. В.

Удосконалення державного регулювання інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання з урахуванням активізації процесів злиття і поглинання підприємств в Україні 24

Пенцак С. П.

Теоретичні аспекти інвестиційного розвитку 28

Сейфоллахи Моджтаба

Исламская страховая система и её особенности 33

Верховод І. С.

Інформатизація національної економіки й проблеми збалансування професійно-кваліфікаційної структури попиту і пропозиції на ринку праці 36

Абдуллаєв Камил Халил

Производительность труда как фактор повышения эффективности производства на предприятии 41

Цалько Ю. М.

Проблеми пошуку альтернативних джерел фінансування діяльності приватних вищих навчальних закладів в Україні 45

Сидоренко П. О.

Передумови появи міжнародних тенденцій дестабілізації фондових ринків 49

Ареф'єв В. О.

Інтегральне оцінювання рівня фінансової безпеки підприємств 55

Кондрашевська О. Г.

Концептуальний підхід до формування механізму фінансового управління підприємствами машинобудування 57

Ткаченко В. В.

Мікроімітаційне моделювання впливу системи оподаткування на економічні результати діяльності підприємств 61

Державне управління

Шевченко Н. І.

Сучасні інструменти державної інвестиційної політики 66

Сорока М. П.

Формування організаційно-економічного механізму інноваційної-інвестиційної діяльності регіону 70

Прокофенко О. Я.

Механізм подолання корупції на шляху до євроінтеграції України 74

Гіман П. І.

Функції держави щодо постановки фундаментальних завдань у промисловості 78

Драган І. О.

Методологія державного управління процесами модернізації житлово-комунального господарства: початковий етап 81

Сіцінська М. В.

Передумови виникнення недоліків системи демократичного цивільного контролю над правоохоронними органами України 84

Новаченко Т. В.

Проблема авторитету в політичній філософії античності 87

Пиращенко А. І.

Вивчення ефективності системи загальної середньої освіти України 91

ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 24 грудень 2011 р.

У НОМЕРІ:

Державне управління

Полякова Л. І.

Аналіз конституційного механізму взаємодії законодавчої і судової влади в Україні (1996—2004 роки) 96

Надоша О. В.

Державне системне управління як інституціонально-оптимізаційний механізм забезпечення переходу до сталого інноваційного розвитку 100

Шойко В. А.

Проблеми нормативно-правового забезпечення діяльності органів державного управління в сфері цивільного захисту 105

Слабкий В. Г., Кризина Н. П.

Загальнодержавна програма розвитку медико-санітарної допомоги як важливий державний план покращення медичної допомоги населенню України 108

Поспелова Т. В., Матюшин І. В.

Стан та охорона здоров'я населення України в контексті людського розвитку 112

Кузьмінський П. Й.

Реформування медсестринської освіти в Україні — вимога часу
(до проблеми державного управління системою підготовки медичних сестер) 115

Безлиця В. П.

Механізми формування засад державної промислової політики відносно суднобудівної галузі 118

Васюк Ю. М.

Основи податкового контролю в контексті Податкового кодексу України 122

Бондар В. С.

Інституційні основи розвитку корпоративних відносин в економіці трансформаційного типу 130

Совієвський О. М.

Особливості формування та реалізації державної політики у сфері європейської інтеграції України 133

Кормілецький О. М.

Державне регулювання процесу реалізації права громадян на інформацію 136

Кондратьєва Д. О.

Теоретичні засади державного регулювання у сфері використання природних ресурсів 139

Зейналова Эльмира Шахмар

Проблеми фінансування місцевого самоуправління в Азербайджані 143

ДО УВАГИ АВТОРІВ!

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛУ:

— відомості про автора (авторів): ім'я, по батькові, прізвище, вчене звання, вчений ступінь, посада і місце роботи, службова і домашня адреси (з поштовим індексом), контактний телефон;

— УДК;

— назва статті мовою оригіналу та англійською мовою;

— коротка анотація (2—4 речення) мовою оригіналу та англійською мовою;

— ключові слова;

— текст статті повинен мати такі необхідні елементи: вступ (формулюється наукова проблема, ступінь її вивченості, актуальність тієї частини проблеми, якій присвячена стаття), постановка задачі (формулюються мета і методи дослідження), результати (викладається система доведень запропонованої гіпотези, обґрунтовуються наукові результати), висновки (вказується наукова новизна, теоретична і практична значущість результатів дослідження, перспективи подальших розробок з цієї теми). Розділи повинні бути виділені;

— обов'язковий список використаних джерел у кінці статті;

— обсяг статті — 12—25 тис. знаків (як виняток, не більше 40 тис. знаків);

— шрифти найпоширенішого типу, текстовий шрифт та шрифт формул повинні бути різними;

— ілюстративний матеріал повинен бути поданий чітко і якісно у **чорно-білому** вигляді. Посилання на ілюстрації в тексті статті обов'язкові. До графіків та діаграм мають бути подані таблиці, на основі яких вони збудовані;

— разом із друкованою статтею треба подати її електронний варіант на CD носії або електронною поштою. Файл статті повинен бути збережений у форматі DOC для MS Word. Схеми, рисунки та фотографії слід записувати окремими графічними файлами форматів TIF, BMP, JPG, в імені яких зазначається номер ілюстрації у статті, наприклад pict 4.tif.

Редакція залишає за собою право на незначне редагування і скорочення, а також літературне виправлення статті (зі збереженням головних висновків та стилю автора). Надані матеріали не повертаються.

Адреса редакції: 04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

для листування: 04112, м. Київ, а/с 61; economy_2008@ukr.net

Тел.: (044) 458-10-73, 223-26-28, 537-14-33